

מסורת הש"ס

א) סדר עולם פ"י
 מוספתא דטוטה פ"א ה"ב
 ב) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ג) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ד) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ה) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ו) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ז) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ח) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 ט) [מנחת ט"ו אה"א ג']
 י) [מנחת ט"ו אה"א ג']

מוסף תוספות

א. כדארמין (יבמות ב.)
 ב. "היה ר' יהודה רחי עשה ירכבו עמך דרבנן הארונים אלא דגורין ביאה ראשונה אטו ר' זביה שניה. מוס' ט"ו ב. ומה שאמר יהושע כי בעוד שלשת ימים הייתי בקרב שלשת ימים דכתיב רוחי מקפה שלשת ימים ויברחי העשורים בקרב המתה וכתב בתורה כי מחר יעשה ה' בקרבכם נפלאות יביא חייבתי ירוך ומקאמר מחר משמע הייתי עם ד' שלאחר ג' ימים הייתי משלש ימים הייתי בחוף כמו מקץ שבט שנים תעשה שמיטה ושבועית סופה משמיטה, וכן פרשי' ימים, יהושע בעוד שלשת ימים, כבוד ג' ימים ור' חנהבב כאן כן ימים ולאחר מכאן לענין משפט שרודע לובר שברביעי עברו, מוס' ט"ו ג. ואפילו מאן דלית ליה מקפת יהיה ככדול לענין שלשים של אבולת (מ"ק י"ז) מ"מ קליש ליה אבולת ואין כאן עבבות כל כך. מוס' ט"ו ד. ד' בתוס' ט"ו ט. כמובן והיינו שיהיה שלש שנים ורביעית יובל באמצע שנה שביעית, יובל מוציא רפאי' לא נכנס בשביעית אלא יום אחד כשתל יובל מוציא מיד. (ועי' מהכ"ס א.) ה. שהיה ערלה זו מה שאמר ר' חייקל עולם דפירות של תוך שלש שנקראים ערלה אינם מותרים לגלולם עולם מותרים לא נאסרו עולמים ואין דין ערלה בהם. (מע"כ א.) היעץ לא נאסר אפילו בתוך ימי ערלה דכתיב את פריה. רמב"ם. מה שאין כן בהדרש. מוס' ה"א אה"א. ו. ובעל עניני ערלה קאמר ערלה כוללה עם הערלה ורביעי של היתר לאיסורו ע"י חילול אבל ערלה גופה אתיה אף בשלשה. מוס' ה"א אה"א. ו. או להביא פירושים. מוס' פסחים מ: ח. שהאדם חזר קודם לעומר תבואתו אפ"י שוארת בהדרש וכן ערלה מותר לנטוע אילן שהוא נעשה ערלה. רמב"ם.

האשה נקנית פרק ראשון קידושי' לת.

תורה אור השלם

- ובני ישראל אכלו את הקורבן ארבעים שנה עד באים אל ארץ נושבת את הקורבן אכלו עד באים אל קצה ארץ כנען. שמות טו לה
- וקמת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה' ויבשר בני ישראל את משה בערבת מואב שושלים זים ויחמו ימי בבי אבל משה. דברים לד ה
- ויבשר בני ישראל את משה בערבת מואב שושלים זים ויחמו ימי בבי אבל משה. דברים לד ה
- ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' אל יהושע בן נון משרת משה לאמר: הושע א א משה עבדי מות ועתה קום עבד את ה' הנה אתה וכל העם הזה אל ארץ אשר אנכי נתן לקהני לבני ישראל: הושע א ב
- עברו בקרב המצודה וצו את העם לאמר היבנו לכם צידה כי בעוד שלשת ימים אתם עברים את הירדן הנה לבוא לירשת את הארץ אשר אנכי אלהיכם נתן לכם לרשתה. יהושע א יא
- והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון ויבנהו בגלגל בקצה מורדן ירושה ד ט
- ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וכן אמר אלי לא תעבר את הירדן הנה. דברים לא ב
- לא תהיה משפחה ויקרה בארץ את מספר ימיך אמלא: שמות כג ב

אקרויב עומר והדר אכול. צירושלמי מן מקשה למה לא אכלו מנה מחדש ויצא עשה דצערב תאלכו מנות ידחה לא תעשה מחדש ומתוך דאין עשה דקודם הדבור דומה ל"ת דאחר הדבור אר נמי יש לומר דגזירה כוית ראשון אטו כוית שני: **ובני ישראל אכלו את הקורבן מ' שנה** א' אפשר כו. ואל"ת אמאי לא מפיק ליה כולה מילתא דהוא דכתיב (יהושע ה) וישבות המן ממחרת (א) הפסח ולא היה עוד לבני ישראל מן אלתא דעד הפסח הוה להו לישראל ושמה ימחא ליה למימדש מדברי מורה: **עד בואם ארץ ארץ נושבת.** פי' דקונטרס היינו מעבד לירדן ואלו דתשובה מאלרן סיחון ועוד עד בואם אל קצה ארץ כנען ארץ נושבת בארד מת משה ופסק מן מלידרא ויהו מסתפקין ממן שבכליהם עד ששה עשר בניסן תניא אידך ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה וכי ארבעים שנה אכלו והלא ארבעים שנה חסר שלשים יום אכלו אלא לומר לך עוגות שהוציאו ממצרים מטעמו בהם מטעם מן תניא אידך **בשבועה בארד מת משה ובשבועה בארד נולד מנין שבשבועה בארד מת שנאמר** וימת שם משה עבד ה' **וכתיב** ויביכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום **וכתיב** ויהי אחרי מות משה עבד ה' **וכתיב** משה עבדי מת ועתה קום עבד ה' **וכתיב** עברו בקרב המצודה וצו את העם לאמר הכינו לבם צידה כי בעוד שלשת ימים תעברו מן הירדן בעשור לחדש ויהושע ר"י מקרא אחרניא דכתיב יהושע (א) ויהי מקפה שלשת ימים ויאמר יהושע אל העם התקדשו כי מחר יעשה ה' בקרבכם נפלאות ומקפה שלשת ימים היינו יום עשיריב וקאמר להו למחר אלמא צ"ל עברו וקרא קאמר בעשור לחדש וי"מ שהק"ה דיצר עם יהושע ציוס ל' לחדש משה הוא ז' ציוס ואע"ג דאין דלגלה שורה ממוך עצבות מ"מ מקפת היום (כנולד וקאמר להו בעוד שלשת ימים תעברו את הירדן לצד מלאותו יום שעומד זו ויהושע אמר להם מקפה ג' ימים עם אותו יום שמתיחד עמו הדבור דהיינו ל"ב כי מחר יעשה ה' נפלאות דהיינו י"ג יום ויום עשירי בחדש ודומק הוא דצדוד שלשת ימים דקאמר יהושע חלוק ממקפה שלשת ימים דקאמר יהושע ועוד לא הוי כמו בעוד שלשת ימים ישא פרעה (צ"ל פ"מ) דהתם הוי בתוך שלשה ימים דכתיב (שס) ויהי ל"ב יום עשירי פירוש ראשון דודאי לא דיצר עמו אלא דוקא ציוס ל' לחדש משה דהיינו סוף יום שני שמתן ליום ג' והוה ציוס ל"ב דכפוף סמוך לתחלת יום ל"ג כמו ההוא דפסחים (דף י"א) דמיפק תרתי ועילי תלת וכן מצינו צירמיה (ג) דכתיב מקץ שבט עשיתם את אשר עשיתם בעוד שלשת ימים הוי תלמודי או למימרתי דתשלחהו אלמא אע"ג שהיוכל משמע מתחלמו' קורא מקץ שבט שנים הכא נמי קרי תחילת יום ג' מקפה שלשת ימים: **שאיין איסורו איסור עו"ם.** פי' דקונטרס אלל כל ט"ו ולכד ויש היתר לאיסורו שציוס ט"ו איסורו ניתר אס עומד קרב ולפי זה תחילת כ"ר יהודה דאמר דמנחות דפרק ר' ישמעאל (דף קס"ג) דכל ט"ו איסור כי ליכא עומר ואילו לממן דאמר תבס האיר המורה ממיל: **והוא הדין לערלה בשתיים.** פי' דקונטרס אע"ג דאין לאיסורו עולם דמומרת צשה רביעית מיהו איסורו הנאה והאין לו היתר מן ימי אלו ערלה ע"י חילול וכן היה היתר לאיסורו ע"י חילול אבל ערלה גופה אתיה אף בשלשה. מוס' ה"א אה"א. ו. או להביא פירושים. מוס' פסחים מ: ח. שהאדם חזר קודם לעומר תבואתו אפ"י שוארת בהדרש וכן ערלה מותר לנטוע אילן שהוא נעשה ערלה. רמב"ם.

ג' ימי הש"ס

גבי ר"א ב"ד שמעון אומר. פליג על אלוהי וכן שנת מ' ע"א: רש"י וכן ואיסורי הבאה וכו' לישן הקדש. אין זול המקנה לקמן ע"ז ו' ע"ב:

מוסף רש"י

אל ארץ נושבת. לאמר ששנו את הירדן (פ"א) שאותה שנבער הירדן מיושבת ועודה את הארץ הטובה אשר נבער הירדן ומרוטו של עשנת יתבטל ר"ל מיושבת) (שמות טו) והיו מסתפקין ממון שבכליהם. שלקטו צבטניה באלר (יהושע ה) חסר שלוש ימים. שהי צבטי' בלתי ידל להס המן מחילה ובנ"ו נעיסן פסק שנאמר וישבות המן ממחילתו (שמות טו לה). הכינו לבם צידה. כלל דבר הירדן לרדן וכל יום למתתה אמר להס תקן שום אחר אומר נבטל מן מקפתיו בן ימים עם עצבות ע"ד ט"ו נעיסן וכו'. בעוד שלשת ימים מקוף שלשת ימים עתה עשיתם כאן שלשת ימים ואחר מעברו (יהושע א) ו. או להביא פירושים. מוס' פסחים מ: ח. שהאדם חזר קודם לעומר תבואתו אפ"י שוארת בהדרש וכן ערלה מותר לנטוע אילן שהוא נעשה ערלה. רמב"ם.

איסורו

שלשים יום כאלו של משה ושלשה ימים שחזר על המיתה (שס). ימי ושמתי, כדלי הלילה שמפרי על המיתה (שס).

לא הוה לריבוי. שנתתפקו מן המן שבכליהם: **אל ארץ נושבת.** מעבד הירדן ואלוהי כשהיא חסונה מארץ סיחון ועוד כדאשכחן צמשה שהיה מתאווה ליכנס לה וקרי לה טובה: **קפה ארץ כנען.** דערצות מואב ששם מת משה שהיא ארץ האמורי ועל שפת הירדן שהיא קפה כניסת ארץ כנען: **חסר שלשים.** שנתתפקו מעוגות שהוציאו ממצרים דכתיב (שמות טו) ויסעו מאילים ויצאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילים וצין סיני צמשה עשר יום לחדש השני וכתיב בתורה צבטנתו על סיר הבשר וגו' וכתיב (שס) הנני ממטיר לכם לחם אלתא צשה עשר באייר המן התחיל לירד: **ויצאו בני ישראל שלשים יום עמדו בערבות מואב** לבני ומשנכחו יהושע להסיען הכינו להס לך ג' ימים ובשלישי עברו את הירדן דכתיב בעוד שלשת ימים וכתיב בעשור לחדש הראשון: **לא שלשים ושלשה למפרע.** והן עשרה דניסן ועשרים וג' דלדר למפרע והוא צבטה בלדר ו' ימים עברו ממנו ועשרים ושלשה הרי כ"ט שאלר חסר הוא: **שש מנות.** חדה וערלה וכלאים: **צנויסקן לארץ.** שהרי צמדבר לא רצו ולא קלרו ולא נטעו: **והוא הדין שיהגו.** החדש מפורש זו מושב וקסדר כל מקום שאתם יושבים משמע וערלה וכלאים מק"ו: **שאיין איסורו איסור עולם.** אלל כל ששה עשר בניסן דכתיב עד עכ"ס: **ואין איסורו איסור הנאה.** דמתן (מנחות דף ע"א). קורל לשחת ומכיל לצהמה: **ויש היסר לאיסורו.** וכיוס ששה עשר ע"מנו איסורו מותר אס יש עומר קרב: **כלאים שאיסורו איסור עולם.** ורע חטה ומרנן אסורים הגפנים לעולם: **ואסורין צהנאה.** דכתיב (דברים כג) תקדש לנשן הקדש: **והוא הדין לערלה צששים.** אף הערלה צאה צק"ו זה צשני הוכחות אע"פ שהשלישי אין צשן שאין איסורו איסור עולם מיהו איסור הנאה הוא ואין לו היתר במתן ימי איסורו: **כזי אלעזר צר"ש.** פליג דלצבטה וקסדר דחדש אינו נוהג כצ"ל וערלה וכלאים אינו אלל הלכה או דכזי סופרים דלקמן: **כל לאיסורו נוהג בין בארץ בין בח"ל כלאים שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנאה ואין היתר לאיסורן אינו דין שינהגו בין בארץ בין בח"ל והוא הדין לערלה** והוא הדין לערלה בשתיים. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כל

ו. דכתיב לא תורע כלאים. רמב"ם. י. דאלמא בהיתר הנאה הדברים אמורים ולא בהיתר מעשה שהוא קודם האיסור. (מע"כ א.) כ. וביכורים. מוס' ה"א אה"א.